

TRẦN ANH TUẤN

SÁO TRÚC TẬP 2

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG NINH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HẠ LONG

TRẦN ANH TUẤN (CHỦ BIÊN)

SÁO TRÚC TẬP 2

(Tài liệu lưu hành nội bộ)

Dùng cho ngành đào tạo:
Biểu diễn Nhạc cụ truyền thống

Quảng Ninh, 2022

TRẦN ANH TUẤN (CHỦ BIÊN)

--❧--

SÁO TRÚC TẬP 2

(Tài liệu lưu hành nội bộ)

Dùng cho ngành đào tạo:

Trung cấp năng khiếu Biểu diễn nhạc cụ truyền thống

Quảng Ninh, năm 2022

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	1
DANH MỤC HÌNH	4
BÀI 1. BÀI TẬP KỸ THUẬT	5
1.1. BÀI TẬP KỸ THUẬT RUNG HƠI	5
1.1.1. Khát quát về kỹ thuật rung hơi.....	5
1.1.2. Vai trò của rung hơi trong thực hành biểu diễn sáo trúc.....	5
1.1.3. Hướng dẫn thực hành	6
Bài tập số 1	8
Bài tập số 2	9
Bài tập số 3	10
Bài tập số 4	12
Bài tập số 5	14
Bài tập số 6	15
1.2. BÀI TẬP KỸ THUẬT LÁY NGÓN	16
1.2.1. Khát quát về kỹ thuật lảy ngón.....	16
1.2.2. Vai trò của lảy ngón trong thực hành biểu diễn sáo trúc	16
1.2.3. Hướng dẫn thực hành bài tập	16
Bài tập số 7	18
Bài tập số 8	19
Bài tập số 9	20
Bài tập số 10	22
Bài tập số 11	24
Bài tập số 12	26
Bài tập số 13	28

CÂU HỎI ÔN TẬP/BÀI TẬP	30
BÀI 2. ỨNG DỤNG KỸ THUẬT RUNG HƠI, LÁY VÀO CÁC BÀI DÂN CA SOẠN CHO SÁO TRÚC	33
2.1. MỘT VÀI ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN CỦA DÂN CA CÁC MIỀN BẮC – TRUNG – NAM.....	33
2.2. VAI TRÒ CỦA SÁO TRÚC TRONG DÂN CA	34
2.3. THỰC HÀNH CÁC BÀI DÂN CA SOẠN CHO SÁO TRÚC TRONG CHƯƠNG TRÌNH HỌC.....	35
2.3.1. Yêu cầu chung đối với người học:	35
2.3.2. Các bước hướng dẫn thực hành	35
Bài tập số 14. Qua cầu gió bay	36
Bài tập số 15. Còn duyên	37
Bài tập số 16. Ngồi tựa mạn thuyền.....	38
Bài tập số 17. Người ở đừng về	39
Bài tập số 18. Lý cái mon	41
Bài tập số 19. Lý ngựa ô	42
Bài tập số 20. Lý giao duyên	43
Bài tập số 21. Lý quỳnh tương.....	44
Bài tập số 22. Lý con sáo	45
Bài tập số 23. Lý tình tang	46
CÂU HỎI ÔN TẬP/ BÀI TẬP	47
TÀI LIỆU THAM KHẢO BÀI 2	48
BÀI 3. ỨNG DỤNG KỸ THUẬT RUNG HƠI, LÁY VÀO CÁC CA KHÚC THIỂU NHI SOẠN CHO SÁO TRÚC	49
3.1. VÀI NÉT KHÁI QUÁT	49
3.2. YÊU CẦU CHUNG ĐỐI VỚI NGƯỜI HỌC	50
3.3. CÁC BƯỚC HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH.....	50
Bài tập số 24. Bác Hồ - Người cho em tất cả	51

Bài tập số 25. Em đi thăm Miền Nam.....	52
Bài tập số 26. Từ Ra - đơ - lip đến Pác Bó.....	53
Bài tập số 27. Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng.....	55
Bài tập số 28. Em bay trong đêm pháo hoa.....	57
Bài tập số 29. Ngày đầu tiên đi học.....	58
Bài tập số 30. Em đi trong tươi xanh.....	60
Bài tập số 31. Em nhớ mùa xuân Tây Nguyên.....	62
Bài tập số 32. Cho con.....	63
Bài tập số 33. Chỉ có một trên đời.....	64
Bài tập số 34. Đưa com cho mẹ đi cày.....	65
Bài tập số 35. Đi học.....	66
Bài tập số 36. Nguyễn Bá Ngọc - người thiếu niên dũng cảm.....	68
Bài tập số 37. Biết ơn chị Võ Thị Sáu.....	70
Bài tập số 38. Khúc hát chim sơn ca.....	72
CÂU HỎI ÔN TẬP/ BÀI TẬP.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO BÀI 3.....	75
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	76

LỜI NÓI ĐẦU

Khi nói đến các nhạc cụ truyền thống Việt Nam, người ta không thể không nói đến cây sáo trúc, một nhạc cụ quen thuộc, được phổ biến rộng rãi ở nước ta và đã được các nhạc viện, các trường nghệ thuật trên toàn quốc đưa vào chương trình đào tạo một cách bài bản và chuyên nghiệp.

Sáo trúc được nhiều người ưa thích bởi cấu tạo đơn giản, gọn nhẹ. Sáo trúc còn có ưu thế về độ vang của âm thanh cũng như khả năng biểu hiện sâu đậm các giai điệu truyền thống dân tộc và những sáng tác mới qua phần diễn tấu kỹ thuật như: luyến, láy, nhấn, rung, vỗ, vượt...

Trải qua quá trình xây dựng và phát triển, công tác đào tạo bộ môn Nhạc cụ truyền thống nói chung và sáo trúc nói riêng tại Trường Đại học Hạ Long đã đạt được một số thành công nhất định trong công tác đào tạo nhưng bên cạnh đó vẫn tồn tại một số hạn chế như: Giáo trình, tài liệu dạy học chưa phong phú, chưa có cuốn nào được lưu hành nội bộ để giúp cho công tác đào tạo được chủ động và nguồn tài liệu được phong phú mang bản sắc đặc trưng riêng.

Để đáp ứng nhu cầu nâng cao chất lượng đào tạo theo tiêu chí chính quy, chuyên nghiệp, chúng tôi đã nghiên cứu và biên soạn tuyển tập tài liệu dạy học sáo trúc bao gồm 6 tập tương ứng với sáu năm đào tạo hệ trung cấp. Đây sẽ là nguồn tài liệu cho học sinh tiếp cận với kiến thức chuyên ngành được dễ dàng, hiệu quả và bổ sung vào nguồn tài liệu chung của nhà trường, giúp cho công tác đào tạo bộ môn sáo trúc ngày càng phát triển, phù hợp với tình hình thực tế địa phương.

Cuốn tài liệu “Sáo trúc - Tập 2” nằm trong chương trình giảng dạy năm thứ hai, gồm hai học phần. Nội dung chính của cuốn tài liệu là giúp người học làm quen với các kỹ thuật cơ bản của sáo trúc ở trình độ năm thứ hai hệ Trung cấp sáu năm, thông qua các bài tập kỹ thuật rung hơi, bài tập láy ngón, các bài dân ca, ca khúc thiếu nhi được viết hoặc chuyển soạn cho sáo trúc theo trình tự từ dễ đến khó.

Nội dung cuốn tài liệu bao gồm:

- + Bài 1: Bài tập kỹ thuật.
- + Bài 2: Ứng dụng kỹ thuật rung hơi, láy ngón vào bài dân ca soạn cho sáo trúc.

+ Bài 3: Ứng dụng kỹ thuật rung hơi, lấy ngón vào ca khúc thiếu nhi soạn cho sáo trúc.

CÁCH TỰ HỌC VỚI CUỐN SÁCH NÀY

Để học tập và nghiên cứu cuốn tài liệu được thuận lợi, yêu cầu người học phải có kiến thức chung về các môn: Xướng âm, Ghi âm, Nhạc lí cơ bản. Bên cạnh đó, người học cần nghiên cứu kỹ các yêu cầu về kỹ thuật như: Tư thế, cách lấy hơi, nhả hơi, kỹ thuật luyện, lấy và rung hơi. Sau khi nắm được phần lý thuyết và các yêu cầu về kỹ thuật cơ bản, người học tiến hành luyện tập theo quy trình sau:

- Trước khi tiến hành luyện tập, người học cần xướng âm kỹ từng bài cho chuẩn về ca độ và trường độ, cách phân chia câu, chia đoạn. Tìm hiểu nội dung bài qua những lời ca được ghi sẵn cùng bản nhạc.

- Tìm hiểu kỹ các kỹ thuật được ghi sẵn trên bản nhạc, cách luyện tập kỹ thuật sau đó ứng dụng vào luyện tập.

- Lưu ý: Tập đúng tư thế, tập chậm từng câu, lấy hơi nhả hơi đúng cách đúng chỗ, các kỹ thuật phải tập đi tập lại nhiều lần. Ngoài ra, người học có thể chủ động tìm hiểu thêm thông tin thông qua sách báo, mạng internet...để việc luyện tập đạt kết quả tốt.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI NGƯỜI HỌC

- Dự lớp đầy đủ, có ý thức trách nhiệm, chủ động trong học tập.
- Học sinh đọc và nghiên cứu tài liệu trước khi đến lớp.
- Tìm hiểu nội dung, chuẩn bị một số câu hỏi với GV để cùng với các thành viên trong lớp thảo luận.

LỜI CẢM ƠN

Cuốn tài liệu được hoàn thành dựa trên sự tham khảo, học tập kinh nghiệm từ các kết quả nghiên cứu liên quan của các giảng viên, đồng nghiệp ở các trường đào tạo về âm nhạc trên toàn quốc.

Tuy có nhiều cố gắng, nhưng cuốn tài liệu này không tránh khỏi những thiếu sót, rất mong nhận được nhiều ý kiến bổ sung, nhận xét đóng góp của bạn đọc và các đồng nghiệp để được hoàn thiện hơn.

(Mọi ý kiến xin liên hệ: Ths Trần Anh Tuấn, Bộ môn Nhạc cụ truyền thống - Khoa Nghệ thuật - Trường Đại học Hạ Long)

Quảng Ninh, ngày tháng 02 năm 2022

Chủ biên

Trần Anh Tuấn

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Cây sáo trúc 6 lỗ bấm.....	7
Hình 1.2. Cây sáo nửa 6 lỗ bấm	11
Hình 1.3. Cây sáo cải tiến	13
Hình 2.1. Thiếu nữ thổi sáo.....	40
Hình 3.1. Dòng suối Lê Nin – Pắc Bó – Cao Bằng	54
Hình 3.2. Em vui đến trường.....	59
Hình 3.3. Thiếu nhi vùng cao đi học.....	61
Hình 3.4. Tượng đài chị Võ Thị Sáu tại quê nhà đất đỏ	71

BÀI 1

BÀI TẬP KỸ THUẬT

NỘI DUNG CHÍNH

- Nội dung 1: Bài tập kỹ thuật rung hơi
- Nội dung 2: Bài tập kỹ thuật lấy ngón

1.1. BÀI TẬP KỸ THUẬT RUNG HƠI

1.1.1. Khát quát về kỹ thuật rung hơi

- *Kỹ thuật rung hơi*: Là một trong số các kỹ thuật diễn tấu quan trọng, rung hơi là lối thể hiện phong cách âm nhạc, đặc biệt là trong nhạc cổ truyền dân gian Việt Nam. Để luyện tập, trước hết ta đẩy hơi vào lỗ thổi một cách đột ngột rồi lại ngắt hơi đột ngột theo một chu kỳ đều đặn để tạo ra tần số dao động của âm thanh.

Đối với sáo trúc, có nhiều kiểu rung hơi; đó là kiểu rung hơi sâu, nông, chậm, nhanh...

Tùy vào chất liệu âm nhạc mà có kỹ thuật xử lý khác nhau để tạo nên những tần số rung cho phù hợp.

Với các bài nhạc có tốc độ nhanh, tính chất vui tươi thì ta thường sử dụng kỹ thuật rung hơi nông và rung hơi nhanh. Các bài nhạc có tốc độ chậm tính chất buồn, sâu lắng thì ta thường sử dụng kỹ thuật rung hơi chậm và rung hơi sâu.

Về kỹ thuật rung hơi cơ bản cần thực hiện từng bước, trước hết phải tập đẩy hơi, không đánh lưỡi như khi ta phát ra tiếng “Hự, hự, hự...”

Ví dụ 1:

1.1.2. Vai trò của rung hơi trong thực hành biểu diễn sáo trúc

Trong thực hành biểu diễn âm nhạc nói chung và biểu diễn sáo trúc, rung hơi đóng một vai trò hết sức quan trọng. Rung hơi sẽ giúp cho phần trình diễn thêm nổi bật và dễ truyền cảm xúc đến với người nghe. Chúng ta có thể cảm nhận

rõ nét kỹ thuật này thông qua các tác phẩm hoặc khi nghe các bài bản nhạc phong cách với những kỹ thuật rung đặc trưng như: rung hơi chậm, rung hơi sâu trong nhạc phong cách Huế; rung hơi nông, nhanh trong các làn điệu Chèo vui nhộn...

Thông thường trong các tác phẩm hoặc một số bài ca khúc được chuyển soạn cho sáo trúc thì ta thường rung hơi vào những nốt có trường độ ngân dài để tăng thêm sức truyền cảm. Trong nhạc phong cách thì cách rung hơi lại khác, ta không thể rung hơi một cách tùy tiện mà phải rung đúng nốt quy định, như vậy mới thể hiện được tính chất âm nhạc của từng phong cách.

1.1.3. Hướng dẫn thực hành

1.1.3.1. Yêu cầu chung đối với người học

- Nắm vững kiến thức, thực hiện được các bài tập, đảm bảo đúng thời lượng.
- Đảm bảo về kỹ thuật chuyên môn:
 - + Luyện tập đúng tư thế
 - + Lấy hơi đúng cách, đúng chỗ
 - + Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng

Các bài tập rung hơi đều được thực hiện ở tốc độ chậm, có trường độ chủ yếu là nốt tròn và nốt trắng.

Chú ý: Ngân đủ trường độ của từng nốt và lấy hơi đúng chỗ.

1.1.3.2. Các bước hướng dẫn thực hành

- Giới thiệu kiến thức căn bản về kỹ thuật rung hơi trong sáo trúc.
- Giới thiệu về cao độ, trường độ của bài tập.
- Ký hiệu nốt rung hơi trên bản nhạc.
- Cách hít hơi và nhả hơi sao cho đúng với yêu cầu của bài tập.
- Thực hành mẫu một số câu.
- Tập ở tốc độ chậm.
- Ghép nối các câu và hoàn thiện bài.

Hình 1.1. Cây sáo trúc 6 lỗ bấm (Nguồn: Internet)

Bài tập số 1 [2. tr.4]

Rung hơi chậm đều

The image displays a musical score for a piece titled "Rung hơi chậm đều". The score is written on ten staves of music, all in treble clef. The time signature is 2/4. The music features a variety of rhythmic patterns, including quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, often grouped together with slurs and accents. The tempo and mood are indicated by the title "Rung hơi chậm đều", which translates to "Vibrato, slow and steady". The score concludes with a double bar line at the end of the tenth staff.

Bài tập số 2 [2.tr.5]

Bài tập rung hơi nốt Rê - La

The image displays a musical score for a breathing exercise. It consists of ten staves of music, all written in a single treble clef. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The exercise is titled 'Bài tập rung hơi nốt Rê - La', which translates to 'Breath control exercise on notes Re - La'. The notes are primarily G4 (Rê) and D5 (La). The score includes various rhythmic patterns such as quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, often grouped with slurs and breath marks (wavy lines above the notes). The piece concludes with a double bar line on the final staff.

Bài tập số 3 [2.tr.6]

Rung hơi chậm, sau các nốt Rê - La

Musical score for exercise 3, consisting of 8 staves of music in treble clef with a common time signature. The music features a sequence of notes with vibrato markings, starting with a half note and followed by quarter notes. The notes are: Staff 1: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 2: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 3: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 4: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 5: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 6: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 7: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Staff 8: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The piece concludes with a double bar line.

Hình 1.2. Cây sáo nứa 6 lỗ bấm (Nguồn: Internet)

Bài tập số 4 [2.tr. 7]

Rung hơi "Bắc" trong nhạc tài tử - cải lương
Rê - xự, La - cống

The image displays a musical score for a piece titled "Rung hơi 'Bắc' trong nhạc tài tử - cải lương". The score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of ten staves of music. The melody is characterized by a mix of eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs and beams. The piece is identified as being in the "Rê - xự, La - cống" mode. The notation includes various rhythmic values and phrasing slurs, typical of traditional Vietnamese folk music.

Hình 1.3. Cây sáo cải tiến (Nguồn: Internet)

Bài tập số 5 [2.tr. 8]

Bài tập rung hơi "Bắc" trong nhạc tài tử - cải lương
Rê - Xư, La - Cống

Chậm vừa

Bài tập số 6 [2.tr.9]

Rung gần hơi nốt La - Rê

Vừa phải

The musical score consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The tempo marking 'Vừa phải' is placed above the first staff. The music is written in a single melodic line. The first staff starts with a quarter rest, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The second staff continues the melodic line with similar rhythmic patterns. The third staff introduces a new rhythmic pattern with eighth notes. The fourth staff features a sequence of eighth notes with slurs. The fifth staff has a series of eighth notes with slurs. The sixth staff continues with eighth notes and slurs. The seventh staff features a sequence of eighth notes with slurs. The eighth staff concludes the exercise with a final note and a double bar line.

1.2. BÀI TẬP KỸ THUẬT LÁY NGÓN

1.2.1. Khát quát về kỹ thuật lảy ngón

- *Lảy ngón* gồm có *lảy rền* và *lảy dài*:

+ *Lảy rền*: Lảy rền là cách sử dụng ngón tay đập trên lỗ sáo nhiều lần và thật nhanh.

+ *Lảy dài*: Thường được sử dụng ở những nốt ngân dài nhưng đôi khi vẫn sử dụng cho nốt móc đơn và nốt đen. Ngón cần nẩy nhẹ nhàng, không nhấc ngón quá cao để tốc độ ngón được nhanh hơn. Tốc độ ngón lảy dài phụ thuộc vào nhịp độ của bài bản, có thể lảy từ chậm đến nhanh hoặc nhanh luôn từ đầu.

Ví dụ 2:

The image shows a musical staff in 2/4 time with a treble clef. It illustrates three different fingering techniques for a flute. The first measure, labeled 'Viết', shows a single note with a trill-like flourish above it. The second measure, labeled 'Lảy tốc độ vừa', shows a series of notes with a slur over them, indicating a moderate speed. The third measure, labeled 'Lảy tốc độ nhanh', shows a rapid sequence of notes with a slur, indicating a fast speed.

1.2.2. Vai trò của lảy ngón trong thực hành biểu diễn sáo trúc

Trong thực hành biểu diễn âm nhạc nói chung và biểu diễn sáo trúc nói riêng, lảy ngón đóng một vai trò hết sức quan trọng. Lảy ngón làm cho giai điệu thêm uyển chuyển, sinh động, giúp cho phần trình diễn thêm nổi bật và dễ truyền cảm xúc đến với người nghe. Chúng ta có thể cảm nhận rõ nét kỹ thuật này thông qua các tác phẩm, các ca khúc chuyển soạn hoặc khi nghe các bài dân ca, nhạc phong cách có tính chất vui nhộn.

Thông thường trong các tác phẩm hoặc một số bài ca khúc được chuyển soạn cho sáo trúc thì ta thường sử dụng kỹ thuật lảy ngón vào những nốt có trường độ ngân dài để tăng thêm phần cao trào của tác phẩm, giúp nghe cảm nhận được rõ hơn về sắc thái của bài.

1.2.3. Hướng dẫn thực hành bài tập

1.2.3.1. Yêu cầu chung đối với người học

- Thực hiện được các bài tập, đảm bảo đúng thời lượng.
- Đảm bảo về kỹ thuật chuyên môn:
 - + Luyện tập đúng tư thế
 - + Lấy hơi đúng cách, đúng chỗ

+ Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng.

Các bài tập rung hơi đều được thực hiện ở tốc độ chậm, có trường độ chủ yếu là nốt tròn và nốt trắng.

Chú ý: Ngân đủ trường độ của từng nốt và lấy hơi đúng chỗ.

1.2.3.2. Các bước hướng dẫn thực hành

- Giới thiệu kiến thức căn bản về kỹ thuật lấy ngón trong sáo trúc.
- Giới thiệu về cao độ, trường độ của bài tập.
- Ký hiệu nốt láy trên bản nhạc.
- Cách hít hơi và nhả hơi sao cho đúng với yêu cầu của bài tập.
- Thực hành mẫu một số câu.
- Tập ở tốc độ chậm.
- Ghép nối các câu và hoàn thiện bài.

Bài tập số 7 [1.tr.58]

The musical score consists of four staves of music in 2/4 time, written in treble clef. The first staff contains measures 1-16, featuring a continuous eighth-note pattern with a slur. The second staff contains measures 17-32, continuing the eighth-note pattern with a slur. The third staff contains measures 33-48, featuring a continuous eighth-note pattern with a slur and a trill (tr) above the final note. The fourth staff contains measures 49-58, featuring a sequence of notes with slurs and trills (tr) above the final notes of each phrase.

Bài tập số 8 [1.tr.58]

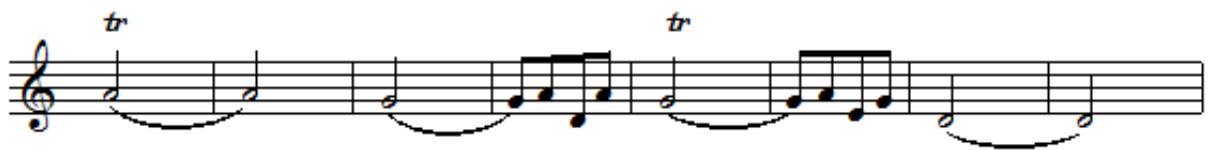
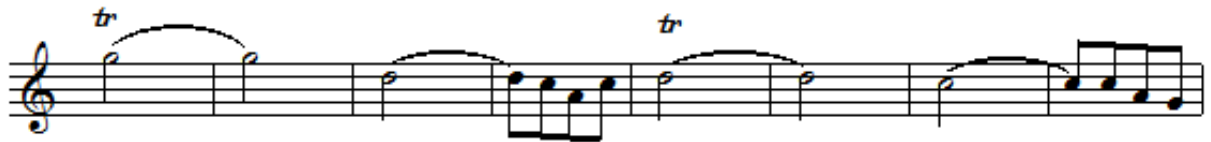
The musical score for Exercise 8 is written in 2/4 time and consists of four staves. The first two staves feature eighth-note patterns with slurs and accents. The third staff includes trills (tr) and slurs. The fourth staff consists of a sequence of trills (tr) over a series of notes.

Bài tập số 9 [1.tr59,60]

16C

The musical score for exercise 16C is written in 2/4 time and consists of six staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). It features a continuous eighth-note pattern across the entire staff. The second staff contains three measures, each starting with a trill (tr) over a quarter note, followed by a slur over the next two notes. The third staff also contains three measures, each starting with a trill (tr) over a quarter note, followed by a slur over the next two notes. The fourth staff contains four measures, with trills (tr) over quarter notes in the second and fourth measures. The fifth staff contains four measures, with a trill (tr) over a quarter note in the third measure. The sixth staff contains four measures, ending with a final eighth-note sequence.

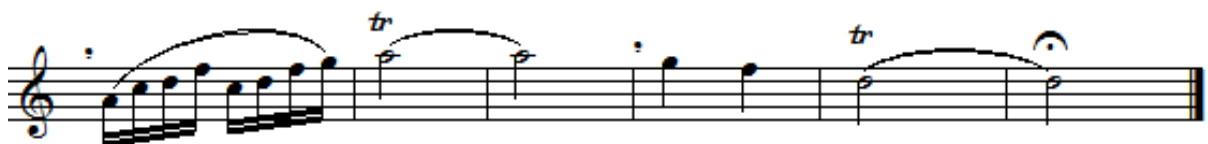

Bài tập số 10 [1.tr61,62]

17A

Bài tập số 11 [1.62,63]

17B

The musical score for exercise 17B is written in 2/4 time and consists of seven staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It contains a sequence of eighth notes with trills (tr) above them. The second and fourth staves feature sixteenth-note runs, each starting with a fermata. The third, fifth, and seventh staves return to the sequence of eighth notes with trills. The sixth staff continues with the sixteenth-note runs. The piece concludes with a final measure on the seventh staff.

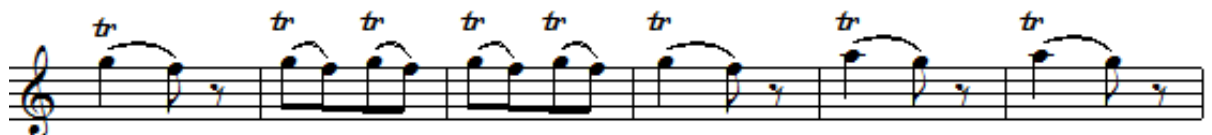

Bài tập số 12 [1.tr.64,65]

17C

Bài tập số 13 [1.tr.65,66]

17D

The musical score for exercise 17D is written in 2/4 time and consists of seven staves. Each staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The notation includes various rhythmic patterns and trills, indicated by the 'tr' symbol above notes. Slurs are used to group notes across measures. The first staff has four measures, each with a trill on a dotted quarter note. The second staff has five measures, featuring trills on eighth notes and quarter notes. The third staff has five measures with trills on quarter notes and eighth notes. The fourth staff has four measures with trills on quarter notes. The fifth staff has four measures with trills on quarter notes. The sixth staff has five measures with trills on quarter notes. The seventh staff has five measures with trills on quarter notes.

The image displays a musical score for a flute, consisting of ten staves of music. The score is written in treble clef and features a series of trills (tr) and slurs. The first staff has seven measures, each with a trill. The second staff has five measures, each with a trill. The third staff has five measures, each with a trill. The fourth staff has five measures, each with a trill. The fifth staff has five measures, each with a trill. The sixth staff has five measures, each with a trill. The seventh staff has six measures, each with a trill. The eighth staff has six measures, each with a trill. The ninth staff has five measures, each with a trill. The tenth staff has five measures, each with a trill. The score ends with a double bar line.

CÂU HỎI ÔN TẬP/BÀI TẬP

Câu 1. Trình bày khái quát kỹ thuật rung hơi trong sáo trúc.

Câu 2. Trình bày khái quát kỹ thuật lấy ngón trong sáo trúc.

Câu 3. Ứng dụng các kỹ thuật rung hơi, lấy ngón vào bài tập thực hành.

TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ

STT	MỨC ĐỘ ĐÁNH GIÁ	NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	YÊU CẦU
1	Học sinh xuất sắc	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Bài tập kỹ thuật rung hơi - Bài tập kỹ thuật lấy ngón	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tốt sắc thái của bài.
2	Học sinh giỏi	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Bài tập kỹ thuật rung hơi - Bài tập kỹ thuật lấy ngón	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tương đối tốt sắc thái của bài
3	Học sinh khá	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Bài tập kỹ thuật rung hơi - Bài tập kỹ thuật lấy ngón	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật.
4	Học sinh trung bình	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Bài tập kỹ thuật rung hơi - Bài tập kỹ thuật lấy ngón	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Thực hiện tương đối đúng kỹ thuật.
5	Học sinh không đạt	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Bài tập kỹ thuật rung hơi	- Không đúng tư thế. - Lấy hơi sai cách.

		- Bài tập kỹ thuật lấy ngón	- Thực hiện không đúng kỹ thuật. - Không thuộc bài.
--	--	-----------------------------	--

TÀI LIỆU THAM KHẢO BÀI 1

[1] L.V. Phổ, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2003.

[2] L.V. Phổ, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2005.

[3] L. V. Phổ, *Tuyển tập dân ca, ca khúc Việt Nam và nước ngoài*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2004.

BÀI 2**ỨNG DỤNG KỸ THUẬT RUNG HỒI,
LẤY VÀO CÁC BÀI DÂN CA
SOẠN CHO SÁO TRÚC****NỘI DUNG CHÍNH**

- Một vài đặc điểm cơ bản của dân ca các miền Bắc – Trung – Nam
- Thực hành các bài dân ca trong chương trình học

2.1. MỘT VÀI ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN CỦA DÂN CA CÁC MIỀN BẮC – TRUNG – NAM

Dân ca là một loại hình nghệ thuật truyền thống tiêu biểu và phát triển mạnh ở các vùng miền của Việt Nam. Dân ca bắt nguồn từ cuộc sống lao động, sinh hoạt của nhân dân ta từ hàng ngàn năm nay và nó đã chiếm một vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần của người dân qua nhiều thế hệ. Dân ca chứa đựng trong nó hàm lượng trí tuệ sáng tạo nghệ thuật mẫu mực, được nhiều lớp người dân sáng tạo nên. Một bài dân ca thường tồn tại với một bản coi như bản gốc, gọi là lòng bản và nhiều bản được ứng tấu thêm hay sửa đổi gọi là dị bản. Những bài dân ca được nhiều người yêu thích sẽ được truyền bá đi khắp nơi. Hiện nay các nhạc sĩ đã sáng tác thêm những lời ca mới dựa trên các làn điệu đã có tạo nên sự đa dạng và phong phú cho dân ca. Các dịp biểu diễn thường là lễ hội, hát làng nghề ngoài ra thường ngày cũng được hát lên trong lao động để động viên nhau, hay trong tình yêu đôi lứa, trong tình cảm giữa người và người. Tuy nhiên mỗi tỉnh thành, dân ca Việt Nam lại có phát âm, giọng nói và các từ khác nhau nên cũng có thể phân theo tỉnh cho dễ gọi vì nó cũng có tính chung của miền Bắc, miền Trung và miền Nam. Ngày nay, khi khảo sát một bài dân ca được phổ biến ở một vùng nào đó, muốn biết được xuất xứ của chúng, người ta thường dựa vào một vài đặc điểm có trong đó ví dụ như tiếng địa phương, những địa danh. Đây là cách dễ nhận biết nhất để nhận ra xuất xứ của một bài dân ca. Nói chung trong các bài dân ca miền Bắc thường có những từ đệm như: “rằng, thì, chứ...” và các dấu giọng như: sắc, huyền, hỏi, ngã, nặng được đặt bới những nốt nhạc sao cho việc phát âm được rõ nét. Một số phụ âm được phát âm một cách đặc thù như: “r, d, gi” hay “s và x” phát âm giống nhau, không phân biệt nặng nhẹ. Dân ca

miền Trung thì thường có chữ “ni, nó, răng, rứa...” dấu sắc được đọc thành dấu hỏi (so với giọng người Bắc), dấu hỏi và ngã đều được đọc giống nhau và trầm hơn chữ không dấu. Những bài dân ca miền Nam thì thường có chữ “má (mẹ), bậu (em), đặng (được)...” chữ “ê” đọc thành chữ “ơ”, dấu ngã được đọc thành dấu hỏi,... Nhưng nhìn chung thì vẫn là thoát thai từ lòng dân với đậm tính chất mộc mạc giản dị của họ.

2.2. VAI TRÒ CỦA SÁO TRÚC TRONG DÂN CA

Trong dân ca, dàn nhạc đệm là một thành tố hết sức quan trọng, là phần hồn không thể thiếu, nó có khả năng khắc họa hình tượng nhân vật thêm rõ nét. Trong dàn nhạc đệm cho hát dân ca, sáo trúc có vai trò vô cùng quan trọng, với âm sắc gần giống với tiếng hát, sáo trúc thường giữ vị trí bè giai điệu, khi thì gọi hơi, khi thì điểm xuyên, lúc lại dẫn dắt lên lời cùng giọng hát bằng thủ pháp bè tòng làm tăng thêm phần hấp dẫn, truyền cảm giữa người diễn và người thưởng thức.

Từ thừa sơ khai, dàn nhạc chỉ với vài ba nhạc cụ như: Trống, sáo, nhị đến nay dàn nhạc đã phát triển đông hơn rất nhiều với các nhạc cụ như: tam thập lục, thập lục, bầu, sáo, nhị, nguyệt, tỳ bà... dù dàn nhạc nhỏ hay lớn thì đều có sự góp mặt của sáo trúc. Với âm sắc đa dạng, phong phú, sáo trúc thể hiện rất tốt các cung bậc cảm xúc trong đệm hát dân ca.

Với các kỹ thuật phong phú của mình, sáo trúc hoàn toàn có thể chơi tốt các bài dân ca một cách độc lập và hiệu quả. Sự khéo léo của người nhạc công ở đây là khi tấu lên một bài dân ca với rất nhiều nốt và kỹ thuật được thêm vào giúp cho bài dân ca thêm sinh động hơn nhưng vẫn không làm nhòe đi giai điệu gốc.

Hiện nay, tại các cơ sở đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp như: Học viện Âm nhạc quốc gia Việt Nam, các trường Văn hóa nghệ thuật trên toàn quốc đều có chương trình đào tạo sáo trúc với các bài dân ca của các vùng miền, điều này cho thấy tầm quan trọng của sáo trúc đối với dân ca là không nhỏ.

2.3. THỰC HÀNH CÁC BÀI DÂN CA SOẠN CHO SÁO TRÚC TRONG CHƯƠNG TRÌNH HỌC

2.3.1. Yêu cầu chung đối với người học

- Nắm được những đặc điểm cơ bản của dân ca: Bắc – Trung – Nam.
- Thực hiện được các bài dân ca đảm bảo đúng thời lượng.
- Đảm bảo về kỹ thuật chuyên môn:
 - + Luyện tập đúng tư thế, đúng kỹ thuật.
 - + Lấy hơi đúng cách, đúng chỗ.
 - + Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng.
 - + Xử lý tốt sắc thái của bài.

2.3.2. Các bước hướng dẫn thực hành

- Giới thiệu khái quát về một số đặc điểm cơ bản của dân ca các miền Bắc – Trung - Nam; tính chất của các bài theo vùng miền.
- Giới thiệu về kỹ thuật sử dụng trong bài.
- Cao độ, trường độ và phân câu, phân đoạn của bài tập.
- Cách hít hơi và nhả hơi sao cho đúng với yêu cầu của bài tập.
- Thực hành mẫu một số câu.
- Tập ở tốc độ chậm, ghép nối các câu và hoàn thiện bài.

Bài tập số 14 [4.tr.15]

Qua cầu gió bay

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Yêu nhau cời áo ơ a cho nhau. Về

nhà đôi rằng cha đôi mẹ ơ ơ ơ này

a ối a qua cầu. Đây a ối a qua cầu. Tình

tình tình gió bay. Tình tình tình gió bay.

Bài tập số 15 [4.tr17]

Còn duyên

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Còn duyên là duyên ngồi gốc gốc cây thông. Hết i

duyên là duyên ngồi gốc cây hồng là hồng hái hoa. Có yêu

nhau sang chơi của chơi nhà. Cho thầy là thầy mẹ

biết để đước hoa đước hoa định ngày tính a tình a tình

tình a hời a ư hời ư la hư hời hư

Bài tập số 16 [4.tr24]

Ngồi tựa mạn thuyền

Chậm rãi *Quan họ Bắc Ninh*

The musical score is written on six staves in treble clef, with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Chậm rãi' (Ad libitum). The piece is identified as 'Quan họ Bắc Ninh'. The notation includes various rhythmic values such as quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests and slurs. A first ending bracket labeled '1.' spans the final two measures of the fifth staff, and a second ending bracket labeled '2.' spans the final two measures of the sixth staff. A repeat sign is placed at the beginning of the sixth staff.

Bài tập số 17 [4.tr.27]

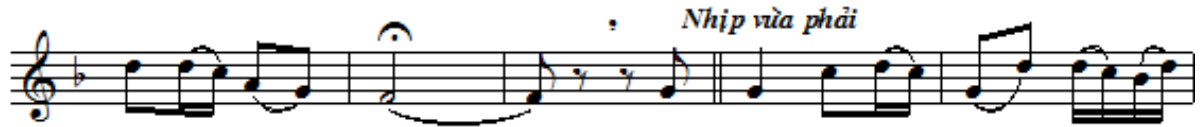
Người ở đừng về

Nhịp tự do - Tha thiết

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Người ơi người ở đừng về. Người ơi người

ở đừng về. Người về em vẫn i i

i i có mấy khóc i i

thâm. Đôi i a bên là bên song như vạt

áo mà này cũng có a ướt đậm ướt đậm như

múa. Người ơi người ở đừng về.

Hình 2.1. Thiếu nữ thổi sáo

(Nguồn: Internet)

Bài tập số 18 [4.tr.41]

Lý cái môn

Chậm vừa - tha thiết

Dân ca Nam Bộ

Nhà nhớ ai nhớ ai vắng bóng. Tiếng trống xa

xa như là kêu điệu chông ta chốn giang biên người có

biết có hay chăng là. Lý tương tư lý phận Hằng

Nga Ô Thước qua sông Ngân Thương

nào để cho loan phượng đắm sương.

Bài tập số 19 [4.tr42]

Lý ngựa ô

Nhanh vui

Dân ca Nam Bộ

The image displays a musical score for the piece 'Lý ngựa ô'. It consists of eight staves of music written in a single system. The notation is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 2/4. The tempo and mood are indicated as 'Nhanh vui' (Fast and cheerful). The origin is noted as 'Dân ca Nam Bộ' (Folk song from the South). The score begins with a quarter rest, followed by a series of eighth and sixteenth notes, many of which are beamed together and have slurs. There are several measures with rests, and the piece concludes with a double bar line.

Bài tập số 20 [3.tr.7]

Lý giao duyên

Cách phá tam Giang em

sang không đặng Ngoắt với ời

chàng ngoắt với ời chàng ngoắt

với ời chàng nghĩa nặng tình

thâm hơ ngoắt với chàng mà nghĩa

nặng tình thâm hơ

Bài tập số 21 [3.tr.6]

Lý quỳnh tương

Vừa phải

The musical score consists of eight staves of music in treble clef, 2/4 time signature. The first staff is marked 'Vừa phải'. The piece features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are repeat signs with first and second endings. The second ending is marked 'Chậm lại' (Ritardando). The score concludes with a double bar line.

Chậm lại

Bài tập số 22 [3.tr.4]

Lý con sáo

Vừa phải, hơi buồn

Ai đem ai đem con sáo ư hư
 hư sang sang sang sông sang sang sông con
 sáo sang sông tình bằng con sáo bay ư xa
 tình bằng con sáo bay ư xa
 Cho cho nên cho nên con sáo số lòng hư hư
 hư số số số số số lòng sáo
 số lòng tình bằng con sáo bay
 ư xa tình bằng con
 sáo bay ư xa

Bài tập số 23 [3.tr.3]

Lý tình tang

Chậm vừa
Đố ai quét sạch lá rừng đố

ai giăng tay đón gió ô tang ô tang tình

tang tình tang tình ô tang ô tang tình

tang. Đùng gió ùng mà ùng rung

cây ố tang ô tang tình tang tình tang

tình ố tang ố tang tình tang ố tang ố tang tình tang

CÂU HỎI ÔN TẬP/ BÀI TẬP

Câu 1: Hãy trình bày khái quát một số đặc điểm cơ bản của dân ca đồng bằng Bắc bộ và cảm nhận của bản thân khi thể hiện các bài dân ca đó bằng cây sáo trúc.

Câu 2: Hãy trình bày khái quát một số đặc điểm cơ bản của dân ca Trung bộ và cảm nhận của bản thân khi thể hiện các bài dân ca đó bằng cây sáo trúc.

Câu 3: Hãy trình bày khái quát một số đặc điểm cơ bản của dân ca Nam bộ và cảm nhận của bản thân khi thể hiện các bài dân ca đó bằng cây sáo trúc.

TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ PHẦN THỰC HÀNH

STT	MỨC ĐỘ ĐÁNH GIÁ	NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	YÊU CẦU
1	Học sinh xuất sắc	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyện, láy. - Các bài dân ca	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tốt sắc thái của bài.
2	Học sinh giỏi	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyện, láy. - Các bài dân ca	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tương đối tốt sắc thái của bài
3	Học sinh khá	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyện, láy. - Các bài dân ca	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật.
4	Học sinh trung bình	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyện, láy.	- Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ.

		- Các bài dân ca	- Thực hiện tương đối đúng kỹ thuật.
5	Học sinh không đạt	- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyến, láy. - Các bài dân ca	- Không đúng tư thế, lấy hơi không đúng cách, đúng chỗ. - Thực hiện không đúng kỹ thuật. - Không thuộc bài.

TÀI LIỆU THAM KHẢO BÀI 2

[1] L.V. Phổ, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2003.

[2] L.V. Phổ, *Tuyển tập nhạc Huế cho sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2007.

[3] L. V. Phổ, *Tuyển tập dân ca, ca khúc Việt Nam và nước ngoài*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2004.

BÀI 3**ỨNG DỤNG KỸ THUẬT RUNG HƠI,
LÁY VÀO CÁC CA KHÚC THIẾU NHI
SOẠN CHO SÁO TRÚC****NỘI DUNG CHÍNH**

Thực hành các ca khúc thiếu nhi trong chương trình học

3.1. VÀI NÉT KHÁI QUÁT

Ca khúc thiếu nhi là những ca khúc viết cho lứa tuổi thiếu niên và nhi đồng, những ca khúc này chiếm một số lượng không hề nhỏ trong nền âm nhạc Việt Nam. Tính chất âm nhạc trong ca khúc thiếu nhi thường vui tươi, trong sáng, hồn nhiên, giai điệu nhẹ nhàng, dễ nghe, dễ nhớ, cấu trúc thường được viết ở hình thức 1 đoạn đơn, có những bài viết ở hình thức 2 đoạn đơn, 3 đoạn đơn. Trong quá trình sáng tác, các nhạc sĩ cũng thường khai thác những chất liệu âm nhạc dân gian và kết hợp với bút pháp của thời đại để tạo nên những nét giai điệu trong sáng, phù hợp với lứa tuổi và chứa đựng ý nghĩa giáo dục cao qua từng bài hát. Chính vì những nét giai điệu hồn nhiên trong sáng, cấu trúc đơn giản, dễ nghe, dễ nhớ và mang ý nghĩa giáo dục cao. Cho nên, những ca khúc thiếu nhi cũng đã được chuyển soạn cho rất nhiều nhạc cụ độc tấu và được giảng dạy trong các nhà trường đào tạo về âm nhạc một cách bài bản và khoa học trong đó có sáo trúc.

Trong cuốn tài liệu sáo trúc tập 2, tác giả đã sưu tầm một số ca khúc thiếu nhi tiêu biểu viết về một số vùng miền của tổ quốc, các ca khúc ca ngợi Bác Hồ, ca ngợi công ơn người mẹ, ca ngợi thầy cô, mái trường, ca ngợi những tấm gương dũng cảm để đưa vào nội dung dạy học. So với những ca khúc thiếu nhi đã được sưu tầm trong cuốn tài liệu sáo trúc tập 1, những ca khúc được sưu tầm trong cuốn tài liệu sáo trúc tập 2 có cấu trúc phức tạp hơn, giai điệu có những quãng chuyển động lớn hơn, tính chất âm nhạc cũng đòi hỏi những kỹ thuật thể hiện nhất định. Vì thế, kỹ thuật rung hơi, láy ngón được áp dụng để tạo nên những nét giai điệu thêm nổi bật và giúp người nghe cảm nhận được rõ hơn tính chất của bài.

3.2. YÊU CẦU CHUNG ĐỐI VỚI NGƯỜI HỌC

- Nắm vững kiến thức, thực hiện được các bài ca khúc thiếu nhi trong chương trình học, đảm bảo đúng thời lượng.

- Đảm bảo về kỹ thuật chuyên môn:

+ Luyện tập đúng tư thế, đúng kỹ thuật;

+ Lấy hơi đúng cách, đúng chỗ;

+ Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng;

+ Xử lý tốt sắc thái của bài.

3.3. CÁC BƯỚC HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH

- Giới thiệu khái quát về các ca khúc thiếu nhi được soạn cho sáo trúc.

- Giới thiệu về kỹ thuật sử dụng trong bài.

- Cao độ, trường độ và phân câu, phân đoạn của bài tập.

- Cách hít hơi và nhả hơi sao cho đúng với yêu cầu của bài tập.

- Thực hành mẫu một số câu.

- Tập ở tốc độ chậm.

- Ghép nối các câu, đoạn và hoàn thiện bài.

Bài tập số 24 [4.tr.64]

Bác Hồ - Người cho em tất cả

Hồn nhiên, trong sáng

Hoàng Long - Hoàng Lân

Cho ánh sáng ban mai là những sớm bình minh.

Cho những đêm trăng đẹp là chị Hằng tươi xinh. Cây cho trái và

cho hoa, sông cho tôm và cho cá. Đồng ruộng cho bông

lúa chim tặng lời reo ca. Anh bộ đội đến nhà.

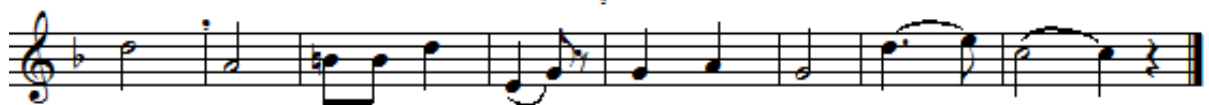
Cho em lòng dũng cảm. Cô giáo cho bài giảng yêu xóm làng thiết

tha. Cùng em vượt đường xa xôi là chiếc khăn đỏ thơm tươi.

Cho em tất cả Người mang cho em cuộc đời mới tươi thắm đầy ước

mơ. Người cho em tất cả là Bác Hồ Chí Minh.

Bài tập số 25 [4.tr65]

Em đi thăm Miền Nam

Vừa phải

Hoàng Long - Hoàng Lân

Kìa nắng sớm mai chiếu soi ngàn muôn tia sáng chúng em vây

quanh cô giáo trong giờ chơi. Từng đôi mắt xinh nhìn lên bản đồ Việt

Nam. Lắng tai em nghe lời nói sao dịu hiền. Đây Miền

Nam đồng ruộng mênh mông với lúa chín vàng gạo trắng nước

trong Cù Long đắp bồi nên quê hương

nhà. Lúa xanh Tháp Mười tươi tốt vị phù sa.

Bài tập số 26 [4.tr.66]

Từ Ra - đơ - lip đến Pác Bó

Nhịp vừa phải - vui tươi *Nhạc: Phan Long*

Nơi đây có túp lều cỏ xanh nằm soi bóng
 nước long lanh mặt gương. Sơn ca hát trên cây bạch
 dương Hồ Ra đơ lip in gương trời xa la la la
 la la la la la la Ánh nắng sớm từng bùng túp
 lều cỏ gió rêu rất cung đàn ban mai. Trong những tháng năm đầu cách
 mạng Lê Nin đã sống ở nơi đây. Người viết
 nên bản anh hùng ca Bài hát Cách mạng tháng Mười Nga.

Hình 3.1. Dòng suối Lê Nin – Pắc Bó – Cao Bằng (Nguồn: Internet)

Bài tập số 27 [4.tr.67]

Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng

Vừa phải *Phong Nha*

Rall..

Bài tập số 28 [4.tr.69]

Em bay trong đêm pháo hoa

Nhanh vui - Rộn ràng

Hàn Ngọc Bích

Bay lên nào em bay lên nào hội vui toàn

thắng tung bùng pháo hoa Bay lên nào em bay lên nào vui bạn Nam

Bắc về trong một nhà. Đêm pháo hoa vang tiếng ca

Hoa lừng trời và hoa trong ánh mắt Đất nước mình Bao hoa đẹp

Bác vun trồng giờ nở hoa dâng Bác La...

Cả đất trời cùng em như bay trong mơ.

Bài tập số 29 [4.tr.70]

Ngày đầu tiên đi học

Vừa phải

Nguyễn Ngọc Thiện - Viễn Phương

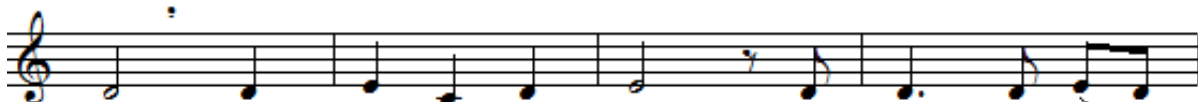
Ngày đầu tiên đi học Mẹ dắt tay đến

trường. Em vừa đi vừa khóc Mẹ dỗ dành bên

em Ngày đầu tiên đi học Em mắt ướt nhạt

nhòa Cô vỗ về an ủi Chao ôi! sao thiết

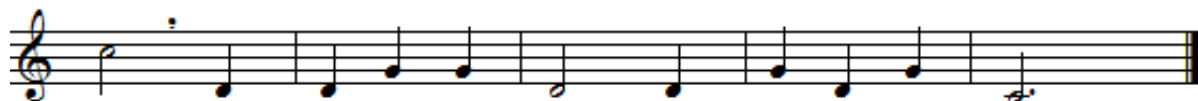
tha Ngày đầu như thế đó Cô giáo như mẹ

hiền Em bây giờ cả ngỡ Cô giáo là cô

tiên Em bây giờ khôn lớn Bỗng nhớ về ngày

xưa. Ngày đầu tiên đi học Mẹ có cùng vỗ về.

Hình 3.2. Em vui đến trường (Nguồn: Internet)

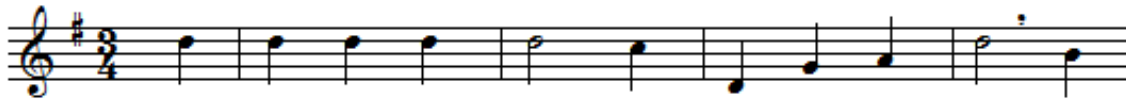
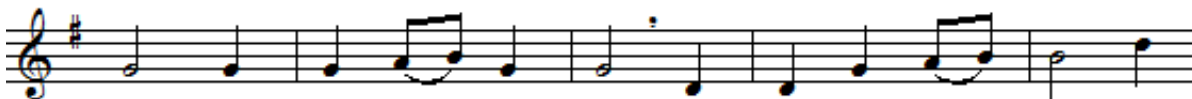

Bài tập số 30 [4.tr.71]

Em đi trong tươi xanh

Vừa phải - Thiết tha

Vũ Thanh

*Em đi trong tươi xanh. Chim hoà bình tung cánh Mênh**mông một bầu trời ánh cò sao lấp lánh Em đi trong tươi**xanh thơm hương lúa bay quanh Rừng vàng ngân tiếng hát trong**ánh nắng bình minh. Em đi trong tươi xanh bao**la tình đất nước Vàng hào quang linh linh trên sông núi quang**vinh Bầu trời a vẫy gọi Xôn xao niềm mơ ước Thành**thang đường em bước dưới sao bay rợp bóng cò.*

Hình 3.3. Thiếu nhi vùng cao đi học (Nguồn: Internet)

Bài tập số 31 [4.tr.72]

Em nhớ mùa xuân Tây Nguyên

Vừa phải - Trong sáng

Nhạc: Văn Tấn - Trần Quang Huy

Bài tập số 32 [4.tr.73]

Cho con

Nhẹ nhàng - tình cảm

Phạm Trọng Cầu

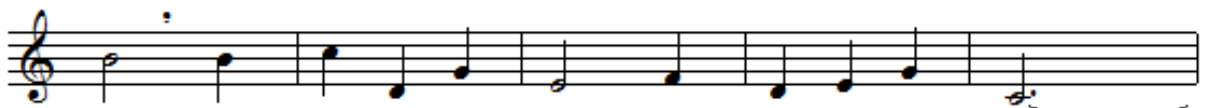
Ba se là cánh chim đưa em đi thật xa mẹ se là cánh

hoa cho con cài lên ngực Ba mẹ là lá chắn che

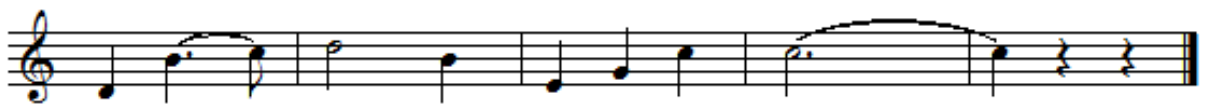
chờ suốt đời con vì con là con ba con của ba rất

ngoan Vì con là con mẹ con của mẹ rất hiền

Ngày mai con khôn lớn Bay đi khắp mọi miền Suốt

đời con ghi nhớ ba mẹ là quê hương

Bài tập số 33 [4.tr.74]

Chỉ có một trên đời

Chậm rãi - Nhẹ nhàng

Nhạc: Trương Quang Lục

Bài tập số 34 [4.tr.75]

Đưa cơm cho mẹ đi cày

*Chậm rãi - Tha thiết**Nhạc: Hàn Ngọc Bích*

The musical score is written on five staves in a single system. It begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 6/8 time signature. The first staff includes a repeat sign. The melody is characterized by a slow, expressive tempo and features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, as well as longer note values with slurs. The piece concludes with a double bar line.

Bài tập số 35 [4.tr77,78]

Đi học

Nhạc: Bùi Đình Thảo

Thơ: Minh Chính - Bùi Đình Thảo

Hơi nhanh - vui*(Nhạc dạo....**...) Hương rừng thơm đời vắng nước suối trong thăm thì**Cọ xòe ô che nắng Râm mát đường em đi**Hôm qua em đến trường mẹ dắt tay từng bước ơ**ơ Hôm nay mẹ lên nương một mình em tới lớp**chim đùa vui trong lá cá dưới kha thì thăm hương rừng chen hương*

cóm. Em tôi trường hương theo

Trường của em bé

bé nằm ở giữa rừng cây ơ ơ.

Cô giáo em tre trẻ Dạy em

hát rất hay Hương rừng thơm đồi vắng nước suối trong thâm thì

Cọ xòe ô che nắng Râm mát đường em đi

Cọ xòe ô che

nắng râm mát đường em đi.

Bài tập số 36 [4.tr.79,80]

Nguyễn Bá Ngọc - người thiếu niên dũng cảm

Nhịp đi - Vừa phải *Mộng Lân*

The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a double bar line and repeat dots. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are several fermatas placed over notes in the second, fourth, fifth, sixth, and seventh staves. The third staff includes first and second endings, marked with '1.' and '2.' above the notes. The piece concludes with a double bar line and repeat dots on the eighth staff.

1.

2.

Nhỏ dần

Bài tập số 37

Biết ơn chị Võ Thị Sáu

St: Nguyễn Đức Toàn

The image displays a musical score for the piece 'Biết ơn chị Võ Thị Sáu' (Remembering Sister Võ Thị Sáu). The score is written in a single staff using a treble clef and a 2/4 time signature. It consists of ten lines of music. The notation includes various rhythmic values such as quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, along with rests and dynamic markings. The piece concludes with a double bar line at the end of the tenth line.

Hình 3.4. Tượng đài chị Võ Thị Sáu tại quê nhà đất đỏ

(Nguồn: Internet)

Bài tập số 38

Khúc hát chim sơn ca

Linh hoạt - Hồn nhiên

Nhạc và lời: ĐỖ HOÀ AN

Tiếng sơn ca ngân nga đầu đây, giữa không gian bao la thơ ngây
 ngỡ trên cao tiếng sáo diều vi vu vi vu Gọi ánh trăng lên vui
 đêm trung thu, gọi nắng ban mai xua tan sương mù, tiếng sơn ca dâng cho đời khúc
 hát mê say. Ôi sơn ca hỡi sơn ca em cũng gọi được như sơn
 ca, gọi ánh trăng vàng gọi nắng xuân sang bằng tiếng hát mê say tuổi thơ
 Ta ca lên hãy ca lên! hỡi các bạn tuổi thơ sơn ca, để cánh chim
 câu rợp khắp thế gian bằng tiếng hát mê say của em.

CÂU HỎI ÔN TẬP/ BÀI TẬP

Câu 1: Hãy so sách một bài ca khúc khi sử dụng kỹ thuật rung hơi và khi không sử dụng kỹ thuật rung hơi.

Câu 2: Hãy so sánh một bài ca khúc khi sử dụng kỹ thuật luyến, láy và khi không sử dụng kỹ thuật luyến, láy.

Câu 3: Ứng dụng kỹ thuật đã học vào các bài tập thực hành.

TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ PHẦN THỰC HÀNH

STT	MỨC ĐỘ ĐÁNH GIÁ	NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	YÊU CẦU
1	Học sinh xuất sắc	<ul style="list-style-type: none"> - Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyến, láy - Ca khúc thiếu nhi 	<ul style="list-style-type: none"> - Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tốt sắc thái của bài.
2	Học sinh giỏi	<ul style="list-style-type: none"> - Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyến, láy - Ca khúc thiếu nhi 	<ul style="list-style-type: none"> - Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật. - Xử lý tương đối tốt sắc thái của bài
3	Học sinh khá	<ul style="list-style-type: none"> - Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyến, láy - Ca khúc thiếu nhi 	<ul style="list-style-type: none"> - Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Tiếng sáo vang, khỏe, rõ ràng, đúng kỹ thuật.
4	Học sinh trung bình	<ul style="list-style-type: none"> - Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi - Kỹ thuật rung hơi, luyến, láy - Ca khúc thiếu nhi 	<ul style="list-style-type: none"> - Đúng tư thế, lấy hơi đúng cách, đúng chỗ. - Thực hiện tương đối đúng kỹ thuật.

5	Học sinh không đạt	<ul style="list-style-type: none">- Kỹ thuật lấy hơi, nhả hơi- Kỹ thuật rung hơi, luyện, láy- Ca khúc thiếu nhi	<ul style="list-style-type: none">- Không đúng tư thế, lấy hơi không đúng cách, đúng chỗ.- Thực hiện không đúng kỹ thuật.- Không thuộc bài.
---	--------------------	---	---

TÀI LIỆU THAM KHẢO BÀI 3

[1] L.V. Phở, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2003.

[2] L.V. Phở, *Tuyển tập dân ca, ca khúc Việt Nam và nước ngoài*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2004.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] L.V. Phổ, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc 1*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2003.

[2] L.V. Phổ, *Bài tập kỹ thuật sáo trúc 2*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2005.

[3] L.V. Phổ, *Tuyển tập nhạc Huế cho sáo trúc*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2005.

[4] L.V. Phổ, *Tuyển tập dân ca, ca khúc Việt Nam và nước ngoài*, Hà Nội: NXB Nhạc viện Hà Nội, 2004.